

CAP

VERMELL

nº 162 Capdepera i Cala Rajada març 1995

Cap Vermell

març 1995

Nº 162

.....

Obra Cultural Balear

Capdepera

Cala Rajada

Hem fet aquest número:

Joan Rai

Pep Terrassa

Jaume Fuster

Paco Galian

Sebastià Ferrer

Joan Espiritusanto

Miquel Ferragut

Llucià Siner

Isidor Rodríguez

Andreu Genovart

Toni Melis

Miquel Llites

Joan Pujadas

Joan Lull

.....

Depòsit legal 1197/80

Imprimeix:

Tirrena (Manacor)

Cap Vermell no es fa responsable dels articles firmats pels seus col.laboradors.

Així mateix s'ofereixen aquestes planes a tots els que hi vulguin expressar la seva opinió.

Cap Vermell

Apartat de correus 69

Capdepera

PORTALET

És cíclic. Cada quatre anys, abans de les noves eleccions, totes les institucions públiques es llancen a una frenètica activitat, l'únic sentit de la qual és fer creure als ciutadans que durant els últims quatre anys s'ha fet molt. No basta la feina seriosa ni l'administració eficaç o responsable: s'han d'oferir, a més, una sèrie d'obres públiques que millorin o canviïn l'aspecte físic del poble, comarca o comunitat.

Amb l'apropament de les eleccions, arriba el nerviosisme, la frissor en acabar o materialitzar projectes, promulgar lleis populars i aparcar o dissimular les que puguin ser polèmiques, aprofitant qualsevol esdeveniment cultural, esportiu o institucional per a lluir-se i, sobre tot, inaugurar tot l'inaugurable. És l'hora de repassar els programes i veure el que es pot complir.

Fidels com som a l'esperit mediterrani i meridional, tot ho deixam per "lo darrer". Ens agrada la traca final, i quan més espectacular, millor. La filosofia de donar branca -impostos, arbitris, cànon i recàrrecs de tot tipus- i fer lleis antipopulars a principi de legislatura, i deixar els caramel.lets per al final, és practicada amb una increïble fidelitat per la major part dels governants de tot l'espectre polític.

Capdepera no és cap excepció. D'aquí a les eleccions assistirem a una sèrie d'inauguracions en cadena: plaça de la Residència, Centre Sanitari, parcs infantils, pont de Canyamel, primera pedra del Centre de Secundària, etc. És més, per curar-se en salut i davant l'eventualitat que alguna d'aquestes obres no es pogués donar per acabada, no hi mancaran els rètols i cartells alusius, que ens manifesten les magnífiques intencions dels nostres governants. I ja se sap, la intenció també compta...

Plaça des Sitjar

Consortei

Des de l'Ajuntament s'ha potenciat la creació d'un Consortei per a la prevenció i extinció d'incendis forestals a Capdepera, amb la intenció de fomentar mesures d'aquest tipus i millorar la situació dels nostres boscs. S'ha optat per aquesta figura legal que permet les màximes subvencions a les activitats i accions programades. Entre les propostes existeixen les de la creació de dipòsits d'aigua subterranis, tallafocs, neteja de boscs, campanyes d'educació medi-ambiental, etc.

Aquest Consortei queda obert a totes les associacions i entitats del poble, a més de les institucions i propietaris de finques forestals.

Rua

Les rues de Capdepera i Cala Rajada d'enguany han estat molt bé, amb una gran participació de disfressats i nombrosos espectadors. Hi hagué algunes novetats, com el canvi de dia de la rua gabellina, passant de dijous a divendres, els canvis d'itinerari (amb les queixes d'una part del poble) i un cartell molt vistós, que reproduïa a tot color una obra del pintor Gustavo.

Enguany hi hagué actuacions de grups musicals que animaren els respectius finals de festa, i, per acabar d'arrodonir-ho, a Cala Rajada tampoc no hi mancà una apagada de llum (gens imprevisible per altra part) que deixà mig poble a les fosques; sols la "marxa" del "Tumbet de Solfa" i l'ànim indestructible de molts de disfressats, feren possible que la festa no acabàs com la processó de "la moixeta".

Túnel

El passat dijous, dia 2 de març, s'obri de bell nou al tràfic el túnel del Coll dels Vidriers. Aquesta vegada ha restat tancat quasi dos mesos, tancament provocat pel despreniment de pedres al seu interior. D'altra banda, s'ha de comentar que s'estan fent obres d'embelliment a les dues entrades. Esperam que els tècnics hagin trobat la solució definitiva i no s'hagi de tancar cada vegada que plou. A una pregunta de l'oposició, el Conseller d'Obres Públiques, senyor Reus, manifestà que si en el futur es tornaven a produir desprendiments i això causava algun accident que... ja ho aclaririen els tribunals. Idò!

Síquies

Els darrers mesos, als carrers de Capdepera i Cala Rajada s'hi han obert síquies per distints motius. A Cala Rajada, per a canviar algunes canonades i col·lectors d'aigües pluvials del carrer Sant Andreu i Passeig Marítim, a càrrec de la brigada municipal; Cobra (Telefònica) també tenia aquests últims dies oberts distints carrers de Capdepera i Cala Rajada, per a millorar la seva xarxa. Tots semblen posar-se d'acord en fer obres quan la temporada turística ens cau damunt i alguns hotels ja tenen obert. Per què no hi pensen en el mes de novembre?

Pressupost

Els pressuposts municipals per a 1995 han estat aprovats i, a la fi, s'ha donat una xifra d'endeutament del Consistori. En roda de premsa celebrada el dia 28 de febrer, el batle negà que el deute municipal fos d'uns 900 milions de pessetes, com calcula el P.P., i ho deixà en 544 milions, desglossats així: 207 milions, en un crèdit a llarg termini, 74 milions de deute a la Seguretat Social i a Hisenda, 123 milions d'una recent pòlissa de crèdit, i 140 milions que es deuen a d'altres creditors. D'altra banda, PSOE, PP i UCAP aprovaren la realització d'una auditoria dels comptes dels darrers anys, per a clarificar la situació econòmica de l'actual consistori; el PSM s'oposà, demanant posposar-la per a després de les eleccions. El preu de l'auditoria es xifra en uns quatre milions de pessetes... que vendran a engreixar el dèficit esmentat.

Catastrazo

L'associació de veïns "Es Faralló" ha enviat una circular a quasi totes les cases del poble, informant de les conseqüències dels nous valors cadastrals i proposant la remissió de sol·licituts per a que es faci una

revisió a la baixa dels esmentats valors.

Per això, posa disposició de tothom, i de forma gratuïta, els serveis dels advocats Roig i Bonet, que s'encarregaran de canalitzar les peticions. Així mateix, es convoca una reunió informativa per al dia 10 de març, a la seu de l'associació.

Recordau que el ple de l'Ajuntament del dia 10 de desembre de 1994, ja va sol·licitar la revisió a la baixa dels valors catastrals, i durant el termini d'informació posà a disposició dels ciutadans un funcionari que recollí prop de 2.000 reclamacions.

Alguns han vist en aquesta iniciativa un acte més de la pre-campanya electoral, d'escassa efectivitat i posada en marxa un any després de la revisió dels valors catastrals, fora del període legal de reclamació. De totes maneres, per demanar que no quedi.

S.O.S.

En Pere de Na Gambusina ha anat a fer bullir l'olla al Burundi. No sabem si els senyals de fum són de perill i demana rescat, o bé són senyal que està en el seu punt i ens convida a tastar-lo. S'ha projectat d'enviar una expedició naval per tal de conèixer el veritable estat d'en Pere: cru, passat, fat o salat.

Savis

És de savis rectificar i nosaltres ho fem després de ficar la pota al darrer "D'en temps primer..." comentat al número 160. El xot de la guarda és n'Agustí Ferrer i na Catalina d'es Forn no és tal, sinó na Maria Lareva.

Res a mostrar

El poble de Capdepera no té res a mostrar, al menys per l'absència de stand a la primera mostra de cultura popular que es celebrarà a Lluçmajor amb motiu del Dia de les Illes Balears. Qui n'és el responsable?

Parada

Molts de comentaris encontrats es senten sobre el porxo que s'ha deixat de la Residència. El motiu vertader és que allà pararan els autobusos i el voladís ens parará el sol i la pluja, mentre esperam.

Festival

Els dies 10, 11 i 12 de març es celebrarà l'anunciat "Festival" organitzat per Aires Gabellins sota el lema "50 anys de ball de bot".

Durant aquests tres dies, amb la col·laboració de la Coral S'Alzinar, Tumbet de Solfa Orquestra, la

Rondalla, C.C. Banda de Música de Capdepera i antics membres de l'agrupació organitzadora, tengueren lloc altres tantes vetlades, amb actuacions molt variades. La primera part era dedicada, precisament, a rememorar tots aquests anys de ball de bot, mentre que la segona fou dedicada a la recordança dels antics "festivals" organitzats per na Francisca Tous "Cetra", a qui, aprofitant el fet, es va retre un merescut homenatge.

Na Francisca va rebre una placa commemorativa demans del batle i l'afecte de tot el poble.

Ràdio

Capdepera Ràdio segueix emetent, amb una programació més ampla i variada que mai. Els nous presentadors de les "matinals" són na Maria Antònia Fernández i en Colau Vives. Aquest, a més, està coordinant els distints programes i l'"escola de ràdio", notant-se la seva mà Tot això després de la polèmica suscitada pel programa "Ninfomania", que fins i tot ha provocat l'aparició d'unes targetes al·lusives i un debat municipal al plenari.

Breus

- La Junta de Seguretat de Capdepera, integrada per les distintes forces d'ordre públic i sota la presidència del Batle, ha manifestat que la delinqüència ha baixat un 67% durant l'any 1994. De tota manera, s'ha de dir que algun dissabte el nostre poble sembla trobar-se en estat d'emergència.

- Continuen les excavacions dins el recinte del Castell. Sembla que hi ha intenció d'exposar les troballes descobertes.

- Els Donants de Sang han merescut la Medalla d'Or de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. Enhorabona als donants de Capdepera i Cala Rajada, per la part que els pertoca.

- En el carrer de l'Agulla s'inaugurà, el mes de febrer, un establiment d'òptica, el primer establiment d'aquest tipus en els nostre municipi. Òptica Massanet es diu i li desitjam molts d'èxits.

- El sopar de la Penya Estel Blaugrana es va haver d'ajornar sine die ja que la data prevista coincidia amb la de la rua de Capdepera.

- Capdepera i Artà han estat els únics ajuntament de Mallorca que no muntaren "stand" a la Diada de les Illes Balears celebrada a Lluçmajor. S'al·ludiren distints motius per a la no-presència.

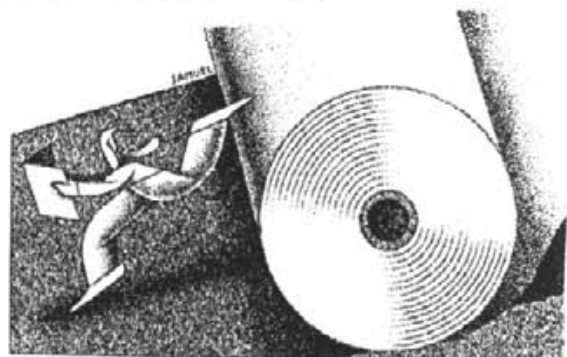
- Les obres públiques segueixen a bon ritme i la Residència ja és un solar

Nota de la Redacció:

Ens han arribat dues cartes dirigides a aquesta Revista, sense cap tipus de signatura ni d'identificació. Com sempre feim en aquests casos, ens negam a publicar tot allò que ens arriba i en desconeixem la procedència.

Recordam que tothom es pot amparar en el pseudònim i no cal que el seu no aparegui publicat, però la identitat dels remitents ha d'esser coneguda per aquesta Redacció, per tal de delimitar possibles responsabilitats.

D'altra banda vos informam que hem posat al cobrament les quotes de subscripció de l'any 1995, amb un lleuger augment provocat pel gran increment de les despeses d'impressió, el paper quasi ha duplicat el seu preu.

El temps, el nostre temps

per Joan Espiritusanto

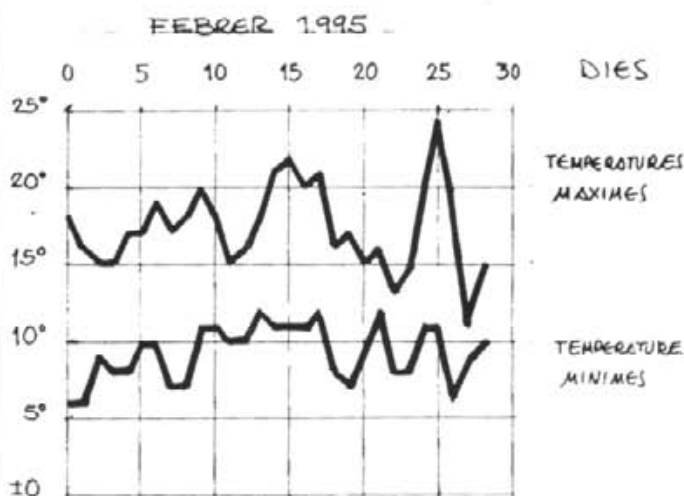
En la modificació del calendari de Numa Pompili, febrer es va afegir com el segon mes, tenguent abans una durada de vint-i-nou dies. Posteriorment, Numa el deixa en vint-i-vuit. En l'altra reforma, de Juli Cèsar, li donaren un dia més en els anys bixests. Aquest mes té fama de voluble, però enguany no ha estat així i si oblidam les temperatures i ens limitam a les precipitacions

semblaria que ha fet un temps més propi de juliol. Durant els dies clars i d'aire transparent va pujar la calor, degut a la menor inclinació dels raigs solars. En la conca del Mare Nostrum, com és habitual, aquest mes és sec. Nosaltres únicament tenim enregistrada una jornada de pluja, a la tardanet del diumenge dia 26, amb una medicció pràcticament nul·la i que vingué acompanyada de tempesta elèctrica. Per tant, aquest mes de febrer heegistat "0" litres m/2.

Quant a les temperatures màximes, aquestes es mogueren entre els 15 i els 20 graus, la major part dels dies. Observant-se una pujada considerable el dia 25, en què tinguérem 24°, la màxima del mes. Mentre que el dia 27, amb 11°, fou la mínima de les màximes.

Les temperatures mínimes oscil·laren al voltant dels 9°. La màxima de les mínimes va correspondre als dies 13, 17 i 21, amb 12°; la mínima fou de 6°, els dies 1 i 26.

Ha estat un mes molt més calent que el febrer del 94.

El dia 1 d'aquest mes de febrer es va celebrar el primer dia del Ramadam, any 1415 dels musulmans. El nostre dejuni va començar el dia 1 de març. El dia 23 de març, per la seva part, es celebrarà el Dia Meteorològic Mundial. El tema proposat per a enguany és "Serveis meteorològics per al públic".

Salutació del president de la Comunitat Autònoma
amb motiu de la commemoració del Dia de les Illes Balears

Tothom a Lluçmajor

Dotze anys d'autonomia són ja una fita important que jalona el camí de recuperació de la nostra identitat com a poble. Els pròxims dies 4 i 5 de març els ciutadans de les Illes Balears commemoraran dotze anys d'Estatut d'autonomia, dotze anys d'autogovern. I ho celebrarem a la vila de Lluçmajor, justament el "lloc major", on el rei Jaume III va perdre la vida defensant el Regne de Mallorca. Aquesta és la festa de totes les Balears on tots ens retrobem amb la nostra història i reclamam l'enfortiment de la nostra vocació com a país.

Els dotze anys d'autonomia tenen, com tota obra humana, llums i ombres, moments d'eufòria i moments de desencís. Probablement, tots pensàvem fa alguns anys que el camí seria molt més fàcil. Però és un camí pedregós, amb dificultats i, de vegades, sembrat de recels i desconfiances des dels poders centrals cap a les comunitats autònomes.

És cert que, durant els dotze anys darrers, les Balears s'han situat com a capdavanteres en el món de l'economia i del progrés. Que som l'única comunitat espanyola que reuneix totes les condicions per figurar entre les comunitats europees més avançades. Però, així i tot, hem de ser inconformistes. Hem d'aspirar a molt més.

Tenim davant un gran repte: aconseguir que es faci justícia amb les nostres Illes. Des de fa alguns anys feim feina per trobar un sistema que elimini les dificultats de la insularitat, per poder competir en igualtat de condicions amb la resta de regions continentals. Es tracta de facilitar l'arribada d'empreses de tecnologia nova i neta, adequar la fiscalitat per a les empreses de les Balears, millorar la competitivitat de l'agricultura, reduir impostos sobre consums que són bàsics i garantir la qualitat de vida per a tots els ciutadans.

I no ho demanam per tenir privilegis. Ho demanam per justícia. Pel fet de ser illes no hem d'estar en inferioritat de condicions respecte a la resta de ciutadans espanyols. Ara, el Projecte de règim econòmic i fiscal ja està en el Parlament. Però, fins que no sigui aprovat definitivament per les Corts Generals ha de passar encara moltes dificultats. Hem de vèncer molts d'entrebancs, hem de superar moltes incomprensions. Per això, fa falta més que mai la unió de tots i la conjunció d'esforços per aconseguir allò que consideram just i necessari per al futur de les Balears.

I celebrem aquests 12 anys d'autonomia amb un esperit festiu. La Primera Mostra de Cultura Popular inundarà els carrers de Lluçmajor amb un ambient de festa, on seran presents els cavalls de Menorca, el folklore més arrelat de les Pitiüses; el tir amb fona, els cossiers, els cavallets, els grups musicals, els xeremiers, els caparrots i dimonis de totes les illes. Una autèntica mostra de les tradicions que hem heretat dels nostres avantpassats i que tenim la responsabilitat d'apreciar i de mantenir. Som hereus d'un tresor i no el podem malbaratar. L'hem de cuidar i l'hem d'estimar.

I per recordar el darrer rei de Mallorca, que regà amb la sang de l'esperança els nostres camps, Lluçmajor es vestirà de festa major per lliurar de manera solemne la Medalla d'Or de la Comunitat Autònoma als donants de sang de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, en reconeixement de la seva tasca generosa, altruista, solidària i humanitària. Donar sang és donar la part més personal i pròpia de cada persona. Donar sang és donar vida.

Amb aquest esperit, jo convid a tots els ciutadans de Formentera, Eivissa, Menorca i Mallorca a participar en els actes commemoratius del Dia de les Illes Balears. Perquè som un poble que sap valorar la recuperació de les senyes que marquen la seva identitat, però, per damunt de tot, sap que la solidaritat i la unió han de marcar el rumb de futur.

Gabriel Cañellas Fons

DIA DE LES ILLES BALEARS

LLUÇMAJOR, 4 I 5 DE MARÇ DE 1995

Moció del PSM-Nacionalistes de Mallorca referent a la modificació de la Llei Electoral de les Illes Balears.

El Parlament de les Illes Balears ha pres en consideració una Proposició del Grup Popular de modificació de l'article 12 de la Llei 8/86 Electoral de les Illes Balears.

Aquesta reforma pretén elevar al 5% el mínim dels vots emesos per obtenir representació al Parlament de les Illes Balears.

Incrementar el percentatge de vots necessaris per entrar en el repartiment d'escons al Parlament Balear suposa una reducció de les garanties democràtiques, sense cap raó que la justifiqui, perquè el Parlament ha d'esser la representació democràtica del major nombre de ciutadans i s'ha de garantir sempre el dret de representació de les minories.

Conscients que aquesta iniciativa pot limitar la representativitat i el pluralisme democràtic a la Cambra Autònoma, el Grup Municipal del PSM-Nacionalistes de Mallorca a l'Ajuntament de Capdepera, presenta la següent proposta de resolució:

1.- L'Ajuntament de Capdepera rebutja la reforma de la Llei Electoral promoguda pel Partit Popular que vol passar del 3% al 5% el mínim necessari per a obtenir representació al Parlament de les Illes Balears.

2.- A la vegada expressa la convicció que la presència a les institucions de les minories polítiques és un fet positiu, que n'augmenta la representativitat i afavoreix la democràcia i el pluralisme.

3.- Aquest acord es trametrà al parlament de les Illes Balears, a tots els grups parlamentaris i als Consells Insulars.

Capdepera, dia 21 de Febrer 1995

Grup Municipal PSM-Nacionalistes de Mallorca

Nota de Premsa.

Junta Local de Capdepera del Partit Popular.

Davant les manifestacions efectuades pel Sr. Batle en els mitjans de comunicació, volem puntualitzar els següent:

1.- Lamentar, una vegada més, la manca d'informació econòmica constant del Batle i del seu equip de govern durant aquesta legislatura.

2.- Ratificar-nos en els escrits presentats pels regidors del Grup Popular al Batle en demanda d'informació econòmica-financera i que, fins a la data, no han estat contestats en tots els seus extrems.

3.- Lamentar que les dades que ofereix el Batle sobre l'endeutament de l'Ajuntament hagin estat facilitats a la premsa abans que als grups polítics de l'oposició.

4.- Si afegim a la xifra total donada pel Batle de 544 milions la quantitat pendent de pagament, segons el pressupost de 1994, podria sumar, aproximadament, les xifres que hem assenyalat, si bé, sempre amb les reserves que suposa desconèixer les dades de l'exercici 1994, donat que sempre prenem com a base les del exercici 1993, com a úniques dades fiables al nostre abast.

5.- Requerir públicament al Batle i al seu equip de govern per a què facilitin a tots els grups polítics la relació del capítol d'inversions realitzades en el municipi durant els anys 1992, 93 i 94, amb la seva despesa total, així com les quantitats que ha pagat de les mateixes l'Ajuntament.

6.- Lamentar que els únics "èxits" del Batle siguin l'augment del 500% de l'IBI i els traspàs de les depuradores a l'IBASAN

Capdepera a 2 de març de 1995

Junta local del PP-Capdepera

Darrers dies, 1995

Un any més, les rues de Capdepera i Cala Rajada foren tot un èxit, mostrant el seu esplendor i omplint els carrers de bauxa, bulla i alegria, convidant a la festa.

Les comparses, grans i petites, no han dubtat aquest any en emparar-se a fons i treure al carrer disfresses prou originals i vistoses. De cada vegada posen el llistó més alt.

El programa festiu dels darrers dies, coordinat pel regidor de Cultura, arrellegà tota una sèrie d'activitats lúdiques, de les quals en foren l'eix central les rues.

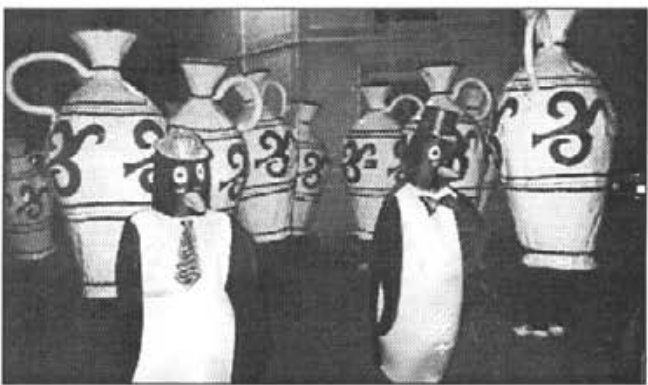
Comencem per les ruetes infantils. Enguany, la setmana blanca escolar avançà les rues de les escoles al 22 de febrer. A "S'Auba" tenien un tema central: els aliments; poguérem observar fruites, tortades, gelats, cafè i cafeteres, menjars de distintes parts del món, etc. En resum, una ampla gamma de realitzacions al voltant dels aliments. Com a novetat, dir que els infants de l'escoleta de ca les Monges, disfressats de pallassos, s'afegiren a la volta i que a tots els precedí en Jato, amb el cotxe bellament engalanat. A "S'Alzinar", on també hi hagué una gran vistositat, s'hi donà, a més, una ampla varietat de disfresses: els "Picapedra", guerrers medievals, cues, nanets, TV, "zombies", etc. També el Tercer Cicle presentà un tema monogràfic: el color, amb diversitat d'elements com pintura, quadres, l'arc de Sant Martí, etc. El temps no acompanyà massa, però això no aconseguí restar vistositat a les ruetes infantils.

Després, les rues pròpiament dites. Tant Capdepera com Cala Rajada canviaren l'itinerari, amb desigual resultat: a Cala Rajada fou tot un encert, mentre que a Capdepera no acabà d'anar bé, provocant fins i tot algunes crítiques dels veïns de Vila Roja, els quals es queixaren que enguany la rua no passàs per aquest barri. Les intencions dels organitzadors eren les de concentrar al màxim els punts de llum entorn d'un circuit que donàs més vistositat a la desfílada. A més, a Capdepera la gent acostuma a acaramullar-se al voltant de la plaça de l'Orient, dificultat fins i tot el pas de les comparses, mentre a Cala Rajada tot resulta amb una mica més de fluidesa, atenent que la gent es distribueix al llarg del carrer Elionor Servera.

Pel que fa a les disfresses, el que ja hem dit, molts i molt variats. S'observa una consolidació i augment numèric de les comparses en detriment de la disfressa individual. També és cada cop més nombrosa la presència de carrosses d'acompanyament, amb equips de música. Tota la festa resulta, d'any en any, m'es lúdica i vistosa però... menys reivindicativa. Sembla que les rues hagin declinat, finalment, tot caire crític.

Després de cada desfílada hi hagué actuacions musicals. A Capdepera foren "Oasis" i "Tmbet de Solfa", i a Cala Rajada "Guantes Negros" i altre vegada el "Tumbet".

Però hi hagué més: les festes de disfresses als locals de la tercera edat "Sol Naixent" i "Ca Nostra", i el de l'escola de "S'Alzinar".

RACO DELS MAJORS

Personatges

ANTONI RECHAC FONT, "el Contramestre"

Va néixer a Artà l'any 1924, morint a Madrid el 24 de desembre de 1989, quan comptava 65 anys.

S'havia casat amb Dolores Cañavate a Cartagena, amb la qual tingué tres fills: Miquel, Gregori i Joan Jesús.

Passà la seva infantesa amb la seva família, a Capdepera.

Féu el servei militar a Cartagena, ingressant en el vaixell-escola "Galatea", amb el qual donà la volta al món.

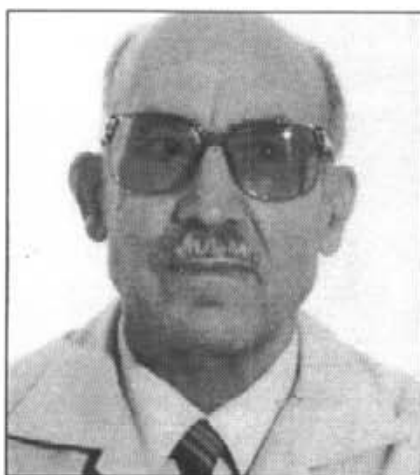
Traslladat a la base de submarins, realitzà diferents cursos amb resultats brillants, ocupant sempre primers llocs.

Després de casat, essent ja sergent, fou traslladat a Palma. Després marxà a Amèrica, on hi va estar un any destinat, tornant amb el vaixell al qual fou assignat després.

Realitzà el curs de sots-tinent i després passà al destí de Celador de Port i Pesca, amb destinació a la Comandància Militar de Palma, d'on passà a la Colònia de Sant Jordi i, per fi, a Cala Rajada, lloc aquest on va romandre vint anys.

Posteriorment, accediria a la categoria d'Alfèrez, cosa que li comportà passar altre cop a Palma, com a cap del Despatx de Vaixells fins que passà a la reserva activa.

Pel que queda dit, es desprèn que la vida d'Antoni Rechac fou molt activa, essent molt apreciat en tot lloc on exercí la seva professió.

Associat al "Sol Naixent", fou nomenat Tresorer el 15 de gener de 1987, prenguent possessió del càrrec de President el dia 10 d'agost del mateix any. Fou el segon president de l'Associació, treballant amb gran interès per a aquest col·lectiu de majors.

Home summament amable i cordial, es guanyà l'afecte de tots. Descansi en pau.

Joan Pujadas

CONVENCIO

Després de la convenció de **Ginebra**, la de **Cap Vermell**. La que **Cap Vermell** organitzarà el darrer disabte de març - dia 25 - a les 21 hores al restaurant **La Iguana de Cala Rajada**.

Una vegada les distintes ponències han estat enllestides, els oradors han memoritzat el sermó i el menú ha estat triat no queda sinó parar taula i sopar.

Quina és la tinta ideal ?

Ponència a càrrec del moltíssim honorable director de la Revista, el Sr. D. Paco Galian.

Capçaleres no, gràcies !

Assaig eròtic-gramatical pronunciat pel molt il·lustríssim Sr. D. Jaume Fuster.

Morts i vius al llarg de la història de Cap Vermell.

Sermó tragi-còmic a cura del insigne doctor emèrit Isidor Rodríguez.

I jo, què hi faig amb aquests ?

Pronunciament agre-crític de l'eminent censor-jurat Sr. D. Josep de na Maians.

Simpatitzants ! Lectors ! Subscriptors !

Ara teniu l'oportunitat sempre esperada i mai realitzada de sopar en companyia dels vostres idols de la ploma. No la deixeu passar.

Posau-vos en contacte amb qualsevol dels col·laboradors de la Revista (tel. 56 39 29)

Devoro iniuste facere tamquam bonus fibula

Que traduït significa: que bé s'està al voltant d'una taula amb bona companyia.

MANIFESTACIÓ CONTRA L'ORDRE ROTGER

Divendres dia tres de març tengué lloc una manifestació a Palma que anava en contra de l'Ordre Rotger, organitzada pel BEI (Bloc d'Estudiants Independentistes) junt amb altres dues organitzacions universitàries com PROU i AUIB.

L'Ordre Rotger és una llei que establí el Conseller de Cultura, Educació i Esports, Sr. Rotger, l'agost de 1994, i que permet fer l'ensenyament tant en castellà com en català, el centre té l'opció de decidir.

Si tenim en compte que actualment un 67% de l'ensenyament es fa, majorment o totalment, en castellà a la part forana i un 76% a Palma, la situació encara es pot agreujar molt més amb aquesta Ordre.

Segons l'article 3 de la Constitució Espanyola «El castellà és la llengua espanyola oficial de l'Estat, i com a tal tots els espanyols tenen el *deure* de conèixer-la i el *dret* d'usar-la.

Les altres llengües també seran oficials en les respectives Comunitats Autònomes d'acord amb els seus Estatuts. La riquesa de les diferents modalitats lingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural que serà objecte d'especial respecte i protecció».

Si ara passam al nostre Estatut d'Autonomia ja hi podem observar certes dicotomies. Article 3 «La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, tindrà, juntament amb la caste-

llana, el caràcter d'idioma oficial, i tots tenen el *dret* de conèixer-la i usar-la. Ningú no podrà ser discriminat per raó de l'idioma». Aquí veim que ja no es parla de *deure*. I a l'article 14 del mateix Estatut, referint-se ja més concretament a allò que es tracta en aquest article «La Comunitat Autònoma té competència exclusiva en harmonia amb els plans d'estudi estatals, per

l'ensenyament de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, d'acord amb la tradició literària autòctona. La seva normalització serà un objectiu dels poders públics de la Comunitat Autònoma. Les modalitats insulars del català seran objecte d'estudi i protecció, sens perjudici de la unitat de l'idioma». Així, veim que de la teoria a la pràctica hi ha un bon tros de diferència.

Quan en una societat trobam diverses llengües, sempre n'hi ha una que es superposa sobre les altres, aleshores arribam a una situació de diglòssia, on una reula i les altres avancen. Així ens trobam amb el castellà i altres llengües es-

trangeres enfront del català. Hem de tenir en compte també que hi ha molts factors que contribueixen al desenvolupament de les diferents llengües dins la societat, i l'Administració, els mitjans de comunicació i l'escola són els principals, però en el cas de la

nostra Comunitat la immigració també hi té un pes important.

Aquesta Ordre, doncs, ens afecta directament a l'hora de rebre l'ensenyament en la nostra llengua, a la qual cosa tenim dret. No podem deixar les coses així com així en un moment en què no són realment tan satisfactòries com voldríem i quedar-nos amb les mans aplegades i ja ho veurem. Sovint el català és tengut de «llengua para el registro familiar y destinada al folklore» i així molts ho voldrien i ho pensen, però els hem de demostrar que no hi ha llengües unes més prestigioses que d'altres, ni unes per a uns determinats usos i unes per a uns altres. Totes mereixen igual reconeixement, i si en la nostra Comunitat conviuen varies llengües, hauríem d'arribar a un estat ideal d'equilibri, on s'utilitzassin indistintament, les dues llengües. Fins ara, les coses no han estat gens fàcils, i encara ens cal fer molta feina per anar obrint-nos camí cap a la igualtat.

El tres de març vam manifestar, que en cinc anys aquesta situació s'hagués arreglat en un 50% d'ensenyament en castellà i l'altre 50% en català, com a mínim. Així i tot, i només parlant de les situacions lingüístiques a l'escola, sabem que costarà suor i llàgrimes aconseguir-ho.

Malgrat la participació, tres mil persones perquè faltava gent de bastants instituts, hi va haver moltes institucions culturals, partits polítics, universitats dels Països Catalans i de l'estranger, associacions d'escriptors (nacionals i internacionals) que ens donaren suport, i en general hi va haver més ressò del què ens pensavem. Nosaltres ja hem demanat, ara només cal que ens responguin així com esperam. I dic esperam perquè si no ho aconseguim ara, tornarem a lluitar per aconseguir-ho. Mai ens cansarem de lluitar per allò que és nostre i no ens deixen utilitzar així com toca.

Agenda de la Vila mes de febrer

Nats:

dia 1, Fabián Sebastián Bautique Schmaus, d'en Bemad i na Ingrid.

dia 8, Antonio Ryan Ferrer Huckson de n'Antonio i na Louise.

dia 13, Jordi Mymcke Pascual d'en Stefan i na Natalia.

Noces:

dia 5, Andrés Ruiz Rodríguez amb Bàrbara Sard Flaquer.

dia 25, Juan Carlos García Robles amb Mª Angeles García Paz

Finats:

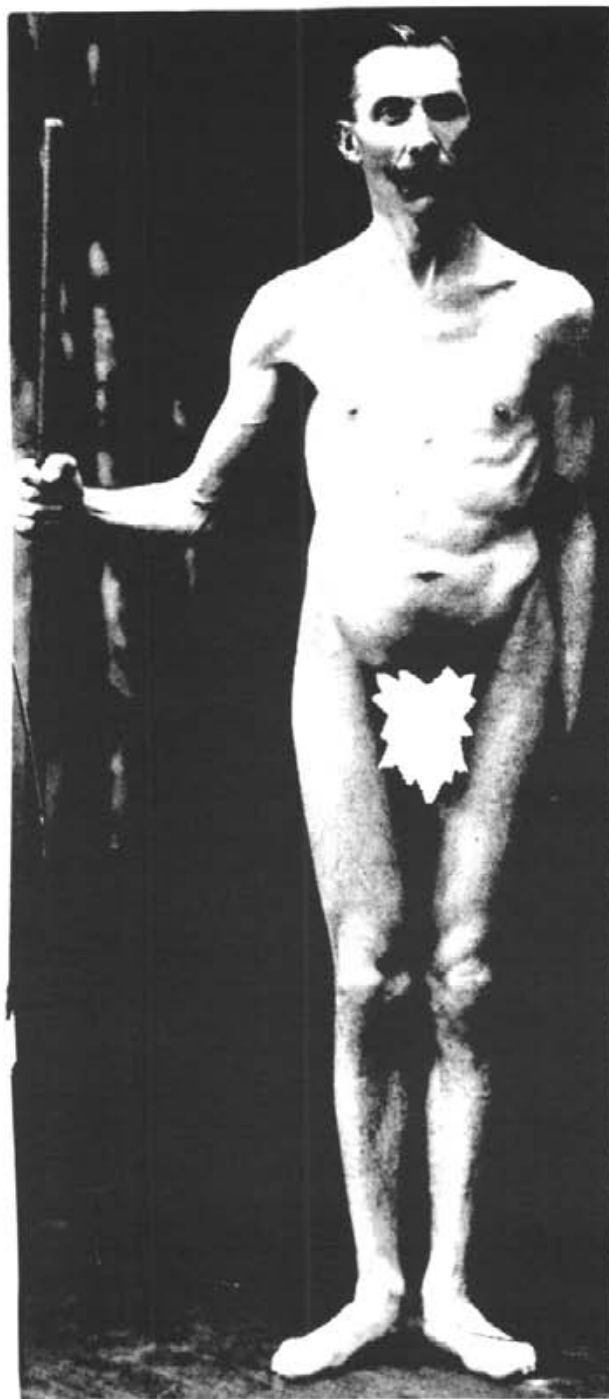
dia 25, Bàrbara Gili Vaquer (1908)

EN COS DE CAMISA

El que llegireu és veritat.
El que acabau de llegir
és fals.

Aquesta és la breu,
però ferma contribució de
EN COS DE CAMISA
a l'aclariment dels
assumptes GAL i Roldán.

ABANS DE LLEGIR CAP VERMELL

CAP VERMELL PROPOSA I L'AJUNTAMENT DISPOSA

Corren de boca en boca els fasts a celebrar a Sevilla amb motiu de la boda de la infanta Elena, filla de Ses Majestats els Reis d'Espanya, l'actual mes de març. Com sigui que acontereixements d'aquesta envergadura politico-sentimental no ocorren més que de tard en tard i que les actuals generacions tendrem el privilegi de veure la retrasmisió de l'esdeveniment per la televisió, podem dir, sense marge d'error, que tots ens sentim involucrats en tan magna celebració.

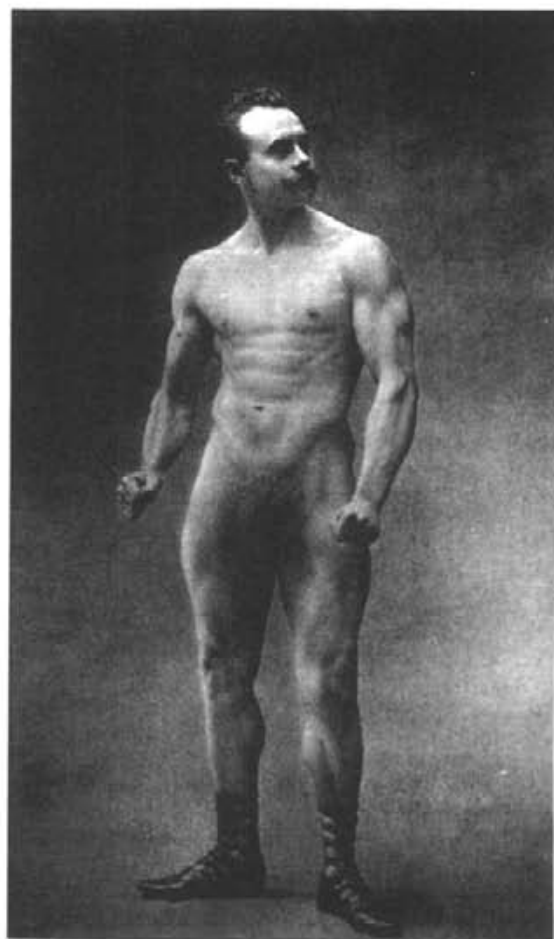
D'aquí que seran legió els pobles d'Espanya que voldran ser participis de tan memorable fita, fent acte de presència a través d'un obsequi de noces a la feliç parella.

No podem consentir que **Capdepera** es quedi enrere i que qualcú pugui dir que és un poble desagraït i que no ha sabut estar a l'altura de les circumstàncies.

Per tot això, proposam a l'Ajuntament, en representació de tot el veïnatge, envii com a present una senalla dellatra, farcida de butifarrons, mostra autèntica de la més nostrada artesanía local.

Òbviament, la nostra proposta és a títol d'exemple i se'ns ocorren molts d'altres detalls per obsequiar els nuvis. Una miniatura del Castell, una estància de cinc dies al millor hotel, una tirera de fotos-postal tipus *souvenir de Cala Rajada*, i moltes més que mai no acabariem d'anomenar.

Amb la confiança que el nostre Ajuntament sabrà estar a l'altura que els conciutadans es mereixen davant tan gran fet, restam a l'espera de conèixer quin serà el regal elegit.

DESPRÉS DE LLEGIR
CAP VERMELL

**SEGUIU L'EXEMPLE
DEL NOSTRE
AJUNTAMENT**

**PARLAU EL
MALLORQUÍ**

ME CAGO EN SA LLANA !

8 de març, dia de la Dona Treballadora. DOBLE JORNADA

Amb l'igualtat de paraula no hi ha prou. Passem als fets.

CONVERSA AMB...

BÀRBARA SIRER GARAU

Des de l'any 1981 en què participà en una col·lectiva a la Galeria Almudaina de Palma, no ha deixat d'exposar. Més de 30 participacions a distintes mostres i certamens i vuit exposicions individuals són provada mostra de l'entusiasme i dedicació amb que na Bàrbara s'agafa la pintura. I els premis i diplomes que de tant en tant arreplega ens diuen de la seva, cada vegada més, depurada tècnica. A poc a poc es va fent un raconet dins el món de la pintura i ja començava a ser hora que des de Cap Vermell ens féssim resso d'aquesta artista gabellina.

Al principi pintava perque m'agradava, ja vaig dir en una altra ocasió que feia els dibuixos de l'escola als meus fills.

Vaig anar a **Arts i Oficis** cinc anys amb don **Miquel Aguiló** i vaig fer tots els cursets que hi havia. Quan llevaren els monogràfics vaig assistir uns quants anys a l'escola d'en **Pep Deudero**, que m'entusiasma; després vaig anar amb en **Rullan**, encara que poc temps, i també amb na **Cati Oliver** de la que vaig aprendre les distintes tècniques.

Ésser autodidacta està molt bé, però és molt difícil millorar i, a més, si pintes amb companys sempre comparteixes coneixements i t'estimula més.

Per a mi pintar és una locura, fruesc molt pintant, m'ho pas molt bé.

Al desembre del 1987 exposares per primera vegada en solitari a Ca's Mestre de son Not, a Capdepera.

Vàrem pensar que al meu poble sempre aniria millor perque són dels teus, et coneixen, hi tens la família, els amics. De fet, va anar molt bé, no em vaig quedar ni un quadre, va ésser un exit; hi influí, naturalment, el que he dit, la coneguda, però a la segona exposició, que va ésser a Cala Rajada, em començaren a comprar pintures gent que no em coneixia de res i penses que alguna cosa els ha de dir el quadre i quedes més motivada per seguir endavant.

A les dues darreres exposicions a Manacor i Palma has presentant escultures.

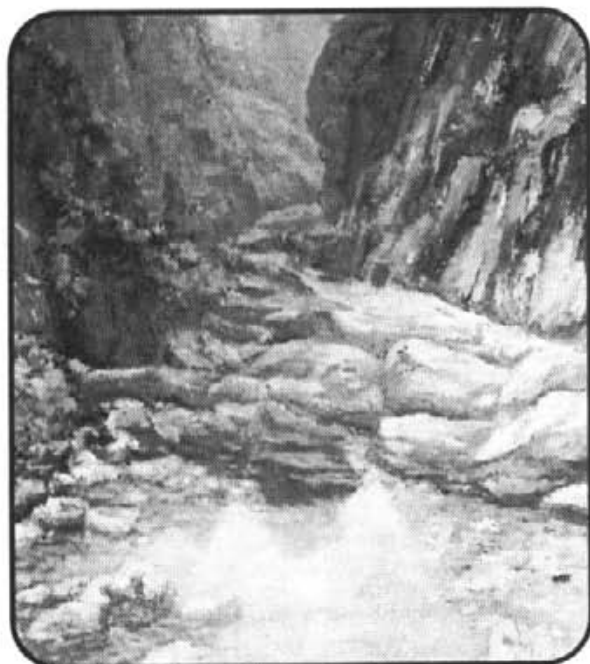

A l'escultura feia temps que la duia dins el cap i vaig començar amb en **Pep Ensenyat**, encara que hi vaig poc; però m'agrada, encara que em dona molta feina fer escultures, molta més que pintar, potser sigui perquè sé més de pintura que no d'escultura.

Les escultures tenen molt d'exit, sobretot les figures de pagesos; pens que a Mallorca cerquem, d'una manera o altra les arrels i això és la causa de que em demanin aquests motius. A mi, personalment, m'agrada l'escultura moderna, però hauré de seguir fent pagesos.

Sembla que aquí els pintors estan condemnats a pintar paisatges, segurament degut a la influència de l'anomenada escola paisatgística mallorquina. De fet, la majoria dels teus quadres ho són paisatges.

De totes maneres jo vaig començar pintant bodegons. A l'escola d'**Arts i Oficis** en vaig pintar molts i de tota casta i després vaig passar als paisatges, que m'agraden molt. També faig paisatges urbans i ara vull experimentar amb la figura humana.

Explica'ns quina ha estat la teva evolució pictòrica.

De cada vegada crec que vaig fent la pinzellada més grossa, procur fer-la fresque i expressar alguna cosa personal, que sigui meva, no definint tant les coses. Mai trobes que pintes bé, mai acabes d'estar satisfeta del tot. Ara n'acab de pintar un, de quadre, del qual n'estic contenta, té un no sé que i dins meu hi ha alguna cosa que em diu que amb aquest he aconseguit expressar-me.

Principalment pint a l'oli, encara que vaig combinant tècniques com el rascat, hi mescl

acrílics, pasta, etc.

Enguany he començat amb l'aquarel·la. Sempre havia pensat que era tan difícil i que hi havia tants pocs aquarel·listes que m'agradessin, que ho veia molt difícil per a mi, fins fa poc temps en què un reconegut aquarel·lista ens va donar unes classes i m'agradà, vaig quedar sorpresa de la rapidesa què es pinta una aquarel·la.

Has rebut influències d'algun pintor o corrent pictòric? Quines són les teves preferències?

Són tants i tants que en podria anomenar molts, des de **Velázquez**, **Goya**, **Juan Gris**, no m'aturaria, i d'actuals m'agrada molt l'hiperrealisme i d'aquesta escola en **López**. Quan me motiva un quadre no m'importa l'estil, quan una obra és bona ho és independentment del demés.

Deudero i la seva escola, **Decabo** m'ha influït. Na **Cati Oliver** també, sempre els professors, a través del contacte personal, t'influeixen, llavors el que fas és canviar perquè si no seria imitació i el que pretens és fer quelcom propi, evolucionar cap a un caràcter personal.

Sabem que participes amb una associació d'artistes...

Som la interventora, des de fa bastants d'anys, d'**Adeba** Organitzam certamens, exposicions, col·lectives, trobades; ara, el passat dia 9, n'hi hagué una a Bunyola.

Pel que veim estàs a punt de donar el salt...

Tenc emparaulada una exposició amb la **Galeria Catalònia** de Barcelona, que encara no té data. Vaig enviar uns quants quadres per unes col·lectives, es veu que agradraren, es vengueren i ara volen que hi faci una exposició allí. No hi ha cap seguretat que tengui èxit, però motiva per seguir endavant, és una prova de que vas millorant.

/@CapVermell/

SA TORNADA DE L'ÀNGEL (1)

A ses dues o tres setmanes d'ençà de l'Àngel, a totes ses vetleries es xerratòrum no era altra que comentar es dia de l'Àngel. Tant si havien anat a un lloc com a un altre, sa majoria s'ho havia passat collonut.

Es més vells: si no havia plogut i havia sobrat arròs acompanyat de coca dolça o robiols a voler, es dia de l'Àngel havia estat fabulós, es millor que recordaven des de feia molts d'anys.

Es matrimonis de mitja edad: Si veien es seus fills que per primera vegada s'aferraven i s'ensumaven fent parella, i fos aquesta d'es seu grat, sa diada havia estat fabulosa i completa, es sol i tot havia encalentit com un dia de ple estiu. Però si veien sa filla tot lo dia anant d'un cap a s'altra sense ningú en es seu costat, o si, pel contrari, només havia pogut agafar es jove més cap-desfermat d'es poble..., i qualque vegada els havien perdut de vista per darrera un garballó o una mata..., aquell any havia estat un desastre, mai d'aquest món havien d'haver anat a aquell lloc, s'arròs i tot l'havien trobat salat i amb s'oratge que feia s'arròs era tan fred que no era menjador.

Es matrimonis més joves: A totes ses vetleries aquests matrimonis no tenien cap problema, tant si anaven a un lloc com si anaven a un altra. Normalment, a cada vetleria hi havia un parell d'aquests matrimonis amb al.lots petits i si no plovia o feia molt de fred sa diada sempre era bona, encara que es nins s'omplissin es cap d'arena.

Es jovent: Si anaven en es Pi de ses Vegues, fabulós! Tot menys ploure, que era eloque feia fugir a sa gent, era bo. Tant si feia sol, com vent, com si estava ennuvolat, com si feia fred... si eren a Cala Agulla, eren en el cel.

Es jovent es dia de l'Àngel, en haver de dinar l'havien de cridar un parell de vegades perquè en aquelles hores ja s'havia mesclat amb so jovent d'altres vetleries i tenien més ganes de jugar que de menjar. Per a ells qualsevol cosa els anava bé, baldament els caigués un brot de mata dins es plat era bò si podien estar dis es seu ambient.

S'horabaixa sempre trobaven que es pares deien de partir massa prest, encara que ja començàs a fer fosca, i quan ho feien pujaven plegats i amb sa parella

amb qui havien jugat tot lo dia.

Aquell any es comentaris no foren diferents de's altres anys, a totes ses vetleries no se parlava de res pus i, per lo tant, n'hi havia per a tots es gusts.

Ses tres mallengues nostres, aquestes tres llengües llargues, també feien es seus comentaris, però lo seu, com sa majaoria, era llevar sa pell ets altres.

Ara vos deix amb elles, que jo ja fa una estona que les he de sofrir i no són aguantadores, per mi que hauré de aprendre una aspirina, m'han deixat mig marejat...quines tres!!

Maria.- Què tal ... vos agradà anar a l'Agulla ?

Beleta.- Ai Maria ! Vaig *disfrutar* com una vaca, va esser massa. T'ho vull contar perque me'n va passar una de grossa.

Maria.- I què et passà Beleta ? Perque a tu sempre te'n passen de grosses i de rares...

Beleta.- Què em va passar ? Que en Biel de cas Vicari volia, fort i no et moguis, que anàssim a cercar esclata-sangs en es Coll de Marina on ell hi coneix un agre.

Joana.- A cercar esclata-sangs es dia de l'Àngel ! Bleda més que bleda ! A tu qualsevol que s'ho passi p'es cap et durà en es sostre cada vegada que vulguí. Te pareix que es dia de l'Àngel és temps d'anar a cercar esclata-sangs ?

Beleta.- I què te més anar-hi un dia que s'altra ? Tanmateix jo hi vaig amb ell tot es mes de novembre, tant si n'hi ha com si no n'hi ha. Tanmateix quan ets altres carreguen jo no en duc cap ni un, jo només agaf qualque bolet.

Maria.- Ho sents, Beleta ? Idò jo hi hagués anat amb en Biel a cercar esclata-sangs i pentura hagués trobat un bolet... voltros ho véreu, sabeu què ho som de desgraciada, enguany a mi m'ha anat molt malament, i tot per escoltar-vos a voltros dues. No em vaig posar ses bragues amb rendetes quan tu, Beleta, dissabte anares a Ca'n Miquel de son Poca Palla a comprar-ne unes i tots les veren quan jugaven. En Biel i tot em va demanar si es parfalans eren negres i jo li vaig dir sa veritat, que ses bragues eren color de rosa i que aquells parfalans que ell veia negrosos eren...

Joana.- Vos dic queestic ben arreglada amb voltros dues, a una que per no res ets homes la tomben i s'altra que baldament sàpiga per quin fi és creat s'home no es vol aturar de res i s'embarca amb so primer que li posa ses mans damunt.

Maria.- Ho sents, Joana ? Tu penses d'aquesta manera perquè ja has passat es trenta anys i moltes de coses ja et donen *corte*, però moltes vegades... si no t'haguessin de veure series pitjor que noltros dues, jo encara me'n record de quan tengueres es "carabine-ro" a s'escaleta de damunt ca teva, feres gros !

Què vols que facem ? No veus que tenim una vintena d'anys i quedam mig *entontades* quan jugam amb sos joves i mos toquen ses cuixes, i més després d'una dinada d'arròs amb marisc.

Beleta.- No me'n parlis, tot lo dia vaig dur aferrat en Biel, i si es mati va esser mal de fer no anar a cercar esclata-sangs, es capvespre, amb sa fortor d'es marisc, ell feia s'adormit i no tenia gens de son amb aquelles girades de cap per damunt ses meves cuixes.

Maria.- Ja et vaig veure, i a ell també, mig adormit, que feia com gratarse es clatell i et gratava a un altra lloc.

Beleta.- Sa veritat és que m'havia pegat un poc de vessa després d'es dinar, però amb aquelles gratades d'en Biel i ajaguts damunt s'arena...

Maria.- Sí, hi va haver un moment que girares ets ulls en blanc, que pareixia que t'acubaves.

Beleta.- Es dia de l'Àngel vaig *disfrutar* molt, quin

capvespre ! No sé per qué, això només ve un pic cada any. Ses coses bones sempre duren poc i ses messes són més llargues...

Joana.- Sí, no me'n parlis, però no foreu ses úniques que disfrutau, es casats també anaven alegres, es mati, entre arribar, instal.lar-se i fer es dinar estigueren ocupats, però es capvespre, després d'haver tocat sa botella n'hi va haver qualqun que es posà a contar acudits de tota casta i, si un ere verd, s'altra ho hera més...

Beleta.- si, te'n recordes d'aquell que contaren d'anar a cercar esclata-sangs ?

Maria.- No, ara no me'n record, però es coneix que tu els somies ets esclata-sangs.

Beleta.- Deixa't anar de comèdies. No te'n recordes de quan en Gaspar Massot va contar es d'aquell home que cercava esclata-sangs per dins sa Tortuga i cercant cercant va sentir un renou de carritxera i uns gemecs i uns alens espessos i d'es cap d'una estona una veu melodiosa d'una dona mig acubada que deia: *Bernat, Bernadet, lleva't ses ulleres que me fas mal*: i, acabat de sentir aquelles paraules angusniososes continuaren ets alens acompanyats de qualque gemec fins que va sentir que ella, molt enrabiada, deia ben fort: *Punyetes, Bernat, que ets collò, torna't a posar ses ulleres que llepes en terra*.

Joana.- Idò, si tu hi haguessis anat, ja pots veure quina hauria estat sa teva trobada d'esclata-sangs, per ventura per allà dalt en Biel t'hauria fet ses regates ben netes.

Maria.- Segurissim que qualque cosa li hauria fet. Vos fitxàreu en sa vetleria de can Gaspar Massot ? Vaig estar una bona estona mirant-los.

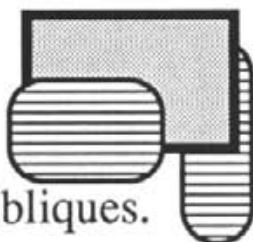
Beleta.- Aquells homes casats anaven molt moguts. A més, n'hi havia un parell que tenien ses mans molt lleugeres.

Joana.- Es barral de mescladis cada punt tenia es cul a l'aire i aviat el feren tornar lleuger.

Maria.- I quan se l'acabaren en tregueren un altre i no s'aturaren d'alçar es colze en tot lo dia.

Continuarà...

Formes de l'administrat per a dirigir-se a les administracions públiques.

El protagonisme de les diferents administracions públiques és molt important, però, malgrat això, no hem d'ignorar les formes, els actes jurídics emanats pels propis administrats en l'exercici de les seves potestats i drets que els reconeix l'ordenament jurídic.

L'administrat es pot dirigir a l'Administració mitjançant:

- **Peticions:** són simples demandes, emparades pel dret constitucional de petició, que no imposen a l'Administració pública altra obligació que la de donar-se per assabentada.

- **Sol·licituds:** suposen demanar alguna cosa a l'ampar de qualsevol norma material distinta de la del Dret Constitucional de Petició, i obliguen l'Administració a resoldre expressament.

- **Acceptacions:** és la submissió de l'administrat a l'acte administratiu de l'Administració pública. L'administrat intervé davant l'Administració a través d'un acte d'acceptació.

- **Recursos:** són actes jurídics de l'administrat pels quals aquest n'impugna d'altres anteriors de l'Administració, que estima contraris a Dret.

- **Reclamacions:** són crítiques a l'actuació administrativa; són, també, peticions o denúncies en

relació a anomalies observades en el funcionament de certs servicis.

També, per al·ludir a les al·legacions formulades en el curs d'un procediment, en el tràmit d'informació pública.

- **Renúncies:** són actes jurídics dels administrats, els quals abdiquen d'una titularitat jurídica que els correspon. Segons quines renúncies deuen ser acceptades per l'Administració, especialment quan tinguin incidència damunt els interessos generals.

- **Opcions:** és quan l'Administració pública no té altre paper que el de receptor de la declaració de voluntat de l'administrat, que tradueix per sí mateixa l'efecte pretès.

- **Requeriment:** és un acte de l'administrat que afecta d'una forma o d'altra a l'Administració pública, com quan es pretén la constitució en mora de l'Administració.

- **Declaracions:** són fets rellevants per a la resolució d'un procediment o simplement d'interès per a l'Administració.

Aquestes són les diferents formes amb què qualsevol persona pot dirigir-se formalment a l'Administració pública (Govern Central, Autonòmic o Municipal).

A vegades, per desconeixement de la forma idònia, es produeix la pèrdua de qualque dret o la caducitat de qualsevol termini, tot i la gran importància que això té per fer front a la totpoderosa Administració pública.

Joan Lluï

*El dimoni cucarell
ens ha encalenti't sa Rúa
i a Vila Roja en traspua
foc de tant de desgavell.*

*Hem parlat de l'any que ve
assajar-li, si ens engruna,
un verdanc tallat de lluna
i veurem si li fa bé.*

*Aquest poble és molt petit
i mai no hem de comportar
que el mos venguin a xapar
quan ha d'anar més unit.*

Sa poltra de Sa Cablanca

Els segadors gaballins a Ciutadella

Massa tard m'he proposat escriure un article sobre els qui anaren a fer les messes del segar a Ciutadella; que jo sàpiga en queden pocs de vius: l'amo Andreu Nadal, que n'hi va dur moltes vegades amb la seva barca, però ara ja ha perdut la memòria i no en vaig treure suc ni sabó (té noranta-u anys), i també n'hi va translladar l'amo en Tomeu «Talaia» però ja fa molts d'anys que és mort, per tant m'he regit per el que em contà Colau Garau «Mestrès», home de molta memòria (un rebost ple recordances), en Sebastià Garau «Racó», que hi va anar una temporada, l'any 1931, quan sols tenia setze anys, i en Gaspar Massot, que hi va anar dues vegades: l'any que es va casar, tenia vint-i-sis anys, i el següent, any 1932, que segurament fou el darrer any que hi anaren els segadors gaballins. Ells anaren a la possessió de la Torre des Tudons com cada any, possessió on el pare de Gasspar també va segar durant vuit temporades, i el majoral els va dir que no hi havia feina perquè li havien arribat dues màquines de segar noves, però així i tot acabà donant-los feina. A partir d'aquí ja no tornaren més.

He fet aquesta glosa que podria ser l'acomiadament de dos enamorats:

*Ell- M'he llogat per anar a segar
i demà m'embarcaré
amb so llaüt d'en «Barquer»
que a l'albada es fa a la mar.*

*Ella- Estimat deixeu anar
si te'n vas Ciutadella
te'n segur que s'oronella
l'haurà volat en tornar.*

Antigament aquí sobrava mà d'obra i allà en mancava. A Menorca les possessions eren molt grans i necessitaven molta gent, sobretot a l'hora de segar; primer segaven les faves, després la civada, llavors l'ordi, i finalment el blat, que era un a mena de xeixa sense aresta on a Mallorca quasi no es coneixia (xeixa tossa).

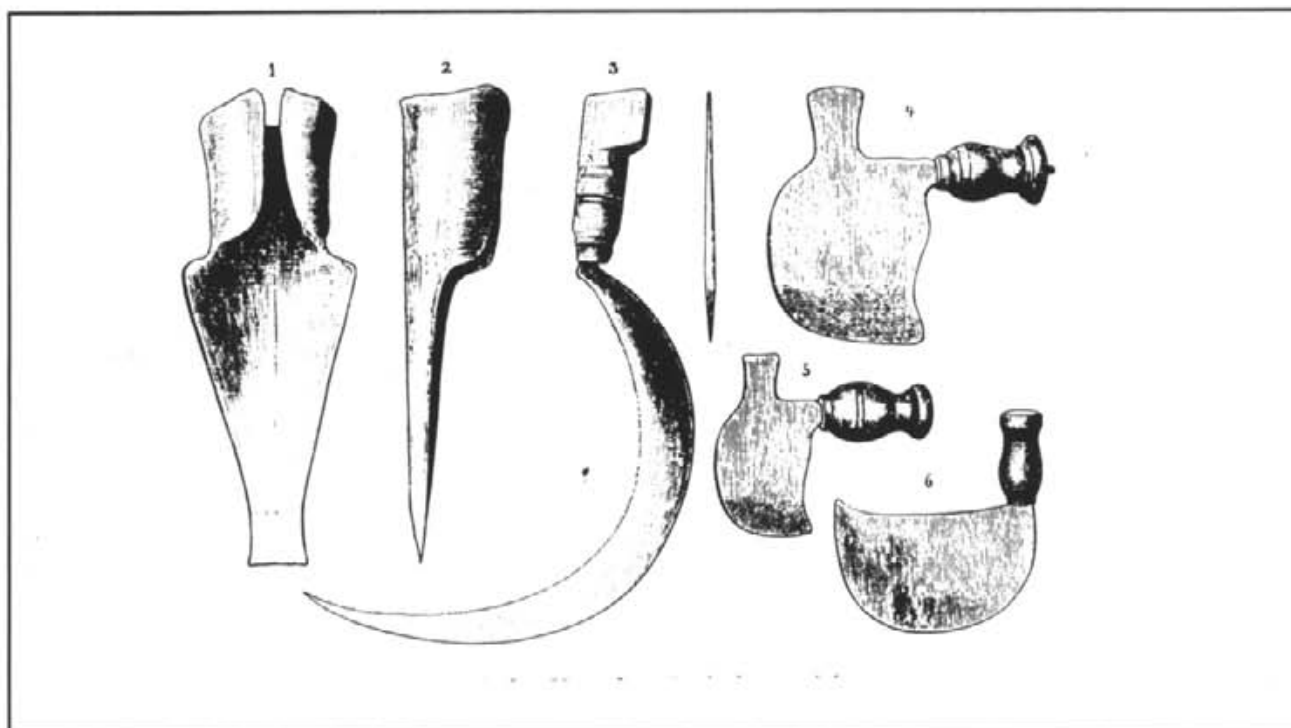
Tant el viatge d'anada com el de tornada es feien d'amagat, era com contraban; les barques de

mariners no podien traslladar gent, per tant el que pertocava era anar a embarcar al port d'Alcúdia i fer la travessia amb el vaixell correu, però per fer-ho així era massa costós i poc pràctic. Per despistar els carabiners la barca sortia del moll ben dematí amb els ormetjos com si anàs a pescar, després, en esser a Cala Gat o a l'Olla, la barca atracava, deixava els aparells de pescar amagats a terra i embarcava els segadors rumb a Ciutadella; una vegada allà solien desembarcar a la calanca més propera a la possessió on anaven a segar i si no hi havia altra ordre a la tornada es veuriem al mateix lloc.

L'amo en Gaspar em contà que ells embarcaren a l'Olla amb el llaüt de'n Pere Andreu, un home molt agosarat que no tenia por a la mar ni a ningú. Els llaüts d'aquell temps amb vuit o nou persones ja anaven ben assolats; en Pere Andreu n'embarcà vint-i-u i només veien homes, la barca feia aigua per tots els costats i no donaven abast a treure-ne per fer els dos reials. Quan arribaren a Ciutadella els carabiners els esperaven a la vorera de la caleta on havien de desembarcar, i quan el patró els va veure, canvià de rumb i anaren a sortir així com pogueren per damunt les penyes, mentre tant Pere Andreu ja tornava a agafar rumb cap a Mallorca. El segon any hi va anar amb la barca de l'amo en Joan «Maia», que aleshores tenia una cimentera i duia el ciment a vendre a Ciutadella, també hi va dur raïm.

Sant Ignasi, sa Torre Nova, Algaiarenys, Torre del Ram, Binigafull, Son Angel, sa Torre des Tudons i sa Cavalleria eren algunes de les possessions on anaven a segar.

Una colla o tall de segadors comptava d'un nombre variable d'homes, entre mitja dotzena i vint-i-cinc, segons la possessió. Cada tall duia un ordre de mig saió, més o menys; tots es donaven el costat i ningú podia quedar darrera, si no volia que el majoral li cridàs l'atenció; treballaven molt i de sol a sol. En la pagesia quan es descansa a l'hora de la feina es diu fer una fumada. Es descansava cada dues hores, més o menys, i la fumada durava uns quinze minuts. El temps que passava entre fumada

i fumada sempre n'hi havia un que lligava mentre els altres segaven; tenien establert un sistema rotatiu i mai ningú lligava més d'una fumada fins que no li tornava tocar el torn. A Ciutadella, el mateix que aquí, una gavella tenia tres safalcades; una garba deu gavelles o gavells si eren de faves, i un cavalló deu garbes.

Els dissabtes horabaixa, els segadors joves anaven a fer un poc de bauxa a un bar anomenat cas Rostoi. Els diumenges també treballaven, l'únic dia que feien festa era el dia de sant Joan.

Darrerament, degut a què els llaüts a més de vela duïen motor, alguns segadors venien cada quinze dies a passar un diumenge a ca seva.

El temps que duraven les messes menjaven com a reis. Els matins berenaven de sopes i frit; cada dia es matava un bé; els migdies els hi feien un menjar que és deia arròs de la terra, era una mena de blat trossejat mesclat amb carn; els vespres, en haver sopat, era costum passar el rosari tothom plegat i després els jornalers anaven a dormir al sostre o dins una sala molt gran.

Els segadors, un cop haver acabat les messes, ja quedaven contractats per l'any vinent; si qualcú no podia tornar-hi, per vellesa, malaltia o el que fos, la seva colla o ell mateix anava en compte de posar-ne un en el seu lloc.

L'amo en Colau «Mestrès» em contà aquesta glosa ciutadellenca:

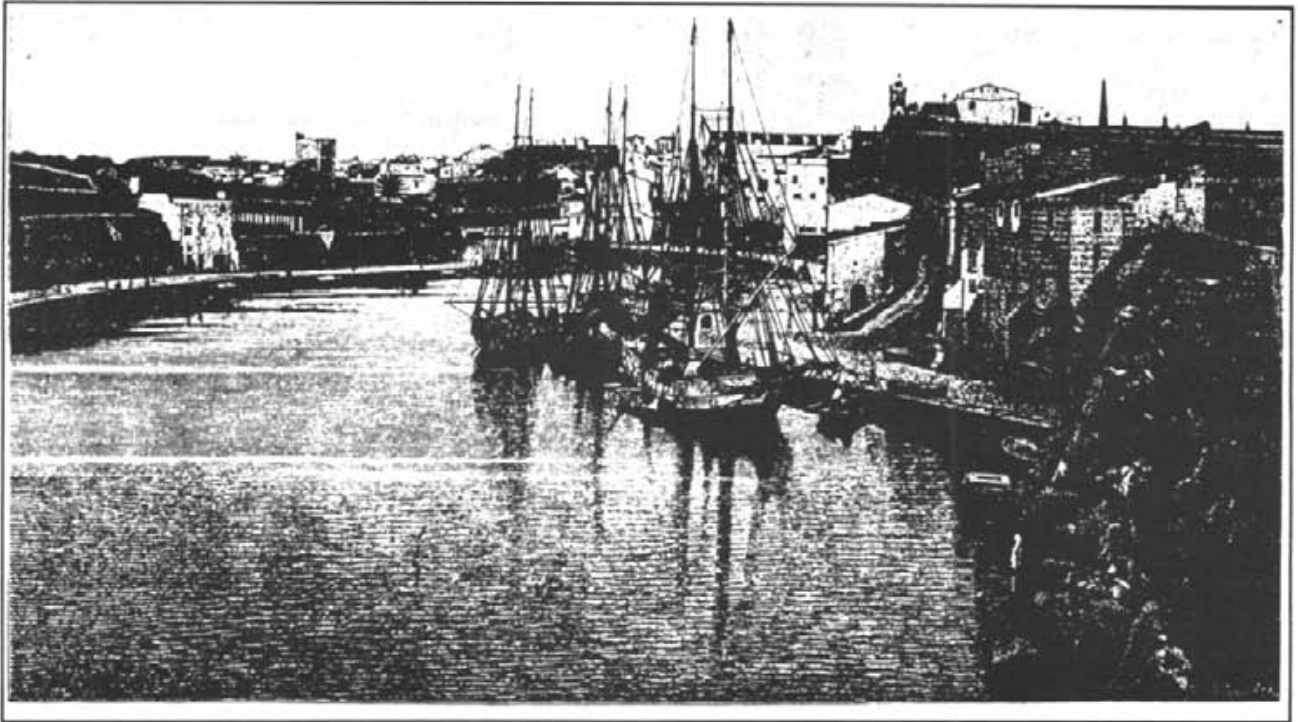
*Al.lots: Aficau sa falç endins
i treureu un bon manat
estrenyeu es safalcats
que no vos escapin brins.*

El sou dels primers segadors que Sebastià «Racó» ha sentit parlar era de deu duros, una peça de formatge més el cost del viatge. Més endavant ja en guanyaven vint, una peça de formatge i el cost del viatge. Quan ell hi va anar ja guanyava vint reials per dia. En Gaspar guanyà, en un mes i mig, cinquanta duros, dues peces de formatge i el cost del viatge. Les messes solien durar mes i mig.

Anar a festejar es deia anar a fer gambes; tenint en compte que molts dels que hi anaven eren fadrins, festejant trobaren la dona i es casaren, com és el cas de Toni «Mariol.lu» que vivia al capdavant de Vila Roja.

Vet aquí noms d'homes que hi anaren a segar: Jaume «Maiol» pare dels set germans «Maiols», el seu fill Pep que per ser massa jove sols duia mitja orde i el pare una i mitja, Pere «Blancus», Pere «Mercadal» padrí dels «Mercadals», Colau de «Llovet» padrí de Francisca d'en «Salamanca», Toni «Quec» és zelador, Pere «Blai» padrí de Maria «Lareva», Joan «Setra» pare de Tomeu «Setra», Joan «Llevates» pare i padrí dels Joans «Llevates», Sebastià «Dret» pare de Tomeu «Dret», Llucià de na «Velleta» padrí de Maria «Cosseta», Joan «Moma» pare de Francisco «Moma», Toni «Mariol.lu», Biel «Pentinat» pare de Bàrbara Massot, Tomeu Maiol de son Gargori, Climent Flaquer «Mariainu» pare de Pere Flaquer es saig, Jaume «Parreta» pare dels «Parretes», Miquel Joan «Blai» pare de Pere «Blai» i de Jaume de Son Barbassa, Jeroni «Caragol» pare i padrí dels Jeronis Sureda «Caragols», també hi va anar en Llorenç «Poll» i un «Butler» d'Artà que va esser garriguer de sa Torre de Canyamel.

Com veis no és massa el que he aportat a aquesta història però, amb un poc d'imaginació, es pot desenrotllar la pel·lícula d'aquell temps ja llunyà en què es feia necessari traspassar la mar per dur endavant una família, moltes vegades nombrosa.

I acab amb aquesta glosa:

*Aquest any fris de tornar
fer messes a Ciutadella
i conec una bargantella
que ja me deu enyorar
i jo també l'enyor a ella
més que sa falç per segar.*

Quanera nin sentia cantar una cançó al meu padrí «Racó». Aquesta cançó l'he escoltada altres vegades a segadors que havien anat a fer les messes a Ciutadella. Un dia ho vaig comunicar a ràdio Menorca; aquests me varen dir que no tenien la lletra però em varen donar el telèfon del responsable de cultura de l'Ajuntament de Maó el qual, molt atentament, em contestà que dita cançó no tenia res a veure amb els segadors gaballins, que era feta a rel d'una plaga de llagosts que hi va haver a Ciutadella. Aquest senyor m'enviar la lletra.

Els llagosts de Ciutadella

*Els llagosts quan són vinguts
són vinguts dematiners;
roben s'ordi a n'es bracers
i els fan anar moguts.*

*En Vigo diu a n'Esquella:
vamos, vamos, nem-hi tots,
que la cosa s'atropella
d'animals que peguen bots.*

*Per forats i foradins,
s'hi enfonyen els llagosts;
vamos ja, anem-hi tots
que més tost se fan endins.*

*Vamos gent de Ciutadella,
correm a matar llagosts;
vamos ja, anem-hi tots
que sa plaga ens atropella.*

*Es llagosts de Ciutadella,
diuen que es mengen es blat,
i es senyors ja l'han pujat
a vint-i-cinc sa barcella.*

*Vamos, gent de Ciutadella
correm a matar llagosts,
animals que peguen bots
a quatre soua sa barcella.*

Des de les pàgines de CAP VERMELL li don les gràcies, al mateix temps que n'hi enviam un exemplar en record dels qui empunyaren la falç per la seva terra.

La carretera Capdepera-Son Servera

Una part important de la nostra societat té la convicció, conservadora i socialment perillosa, que el desenvolupament econòmic d'un territori implica malbaratar una part del seu medi ambient. És a dir, qualsevol indústria, servei o infraestructura necessàriament ha de consumir, a vegades fins a fer-ho irrecuperable, una part del medi natural.

Actualment pot semblar que no hi ha altra manera de fer les coses perquè estam capficats dins el monocultiu turístic que és un gran consumidor de territori i no veim més enllà d'aquests esquemes.

Els qui han conegut la societat pagesa tradicional, aquesta que les autoritats ens recorden amb actuacions folkloritzants, saben que les activitats productives implicaven conservar i millorar el medi ambient; hi ha multitud de restes i obres que ens ho confirmen: canalitzacions, pous, albellons, mines, parets, marges. Què seria de pobles com Sóller o Banyalbufar sense aquesta labor de millora del medi ambient realitzat per l'home durant segles ?.

Millorar i eixamplar l'antiga carretera que uneix Capdepera i Son Servera era ben necessari i urgent. Ara bé, el que s'ha fet, més enllà de les qüestions tècniques, és molt discutible.

Una de les carències bàsiques de la política mediambiental del Govern Balear és la manca de directrius d'ordenació territorial. Tots els plans

So Ba Morana. Amb uns murs de contenció a cada costat de la carretera, la zona excavada quedaria reduïda a quasi la meitat. Els propietaris que hi confronten són els grans perjudicats; si volen rendibilitzar la finca hi hauran d'invertir per acondicionar-la.

que es fan tenen un caràcter parcial i sectorial; recordau: el Pla de ports esportius, el Pla d'ordenació turística, el Pla de carreteres.(1) Per altre part, aquests plans es fan a partir de consideracions purament tècniques, sense atendre a qüestions molt importants per a una illa turística: la destrucció d'un territori limitat i el paisatge, és a dir, la imatge d'aquest territori.

Sobre la part tècnica cal fer una observació. Des de la inauguració de la carretera, fa un any i mig, el túnel del Coll des Vidrier ha estat tancat al trànsit en tres ocasions perquè calia fer reparacions i millores; una prova que confirma que els estudis geològics, si en feren, no eren acurats, ni correcta la finalització de l'obra.

Les tècniques que actualment s'apliquen a la construcció de carreteres malbaraten el territori. Bona part de l'espai destinat a carretera

Excavació feta a l'entrada del Coll des Vidrier. A la part terrossa hi ha constants esllavissaments que a vegades arrosseguen alguna roca. A aquest indret el subsòl de la muntanya presenta crulls que és per on s'escola l'aigua que, dins el túnel, ajuda a que hi hagi desprendiments.

està inutilitzat en forma de: terraplens, excavacions, voreres, retranquejos. Aquestes tècniques són adequades a indrets on el territori no és un factor limitant: zones poc poblades, terres pobres i poc humanitzades; però, no aquí. Cal afegir que els trams de carretera antiga, concretament els revolts de So Na Moiana, han quedat sense ús ja que no són necessaris per arribar a les finques i demostren, amb el seu abandó, la poca cura que hi ha per cuidar el territori. A alguns països, com Austria, tenen establerta l'obligatorietat de retirar els sòls de la zona a ocupar per obres i reposar-los sobre les zones alterades o en altres punts idonis. També retiren o llauren el quitrà i després hi aboquen terres perquè sigui més fàcil la regeneració del sòl.

Els poders públics, en aquest cas el Govern Balear, interpreten la llei de la manera més profitosa per tenir les mans lliures a l'hora d'actuar. Unes actuacions que haurien d'anar per via ordinària són justificades com a urgents, perilloses o el que calgui per acollir-se a la via d'execució extraordinària i així aplicar la llei d'expropiació forçosa. Els propietaris de les finques per on passen les noves carreteres del Govern Balear estan més que queixosos. És el cas de la carretera Sóller-Deià o de l'autopista Palma-Inca, entre els més coneguts. Aquest passat

mes de febrer els tècnics de la C.O.P.O.T (Conselleria d'Obres Públiques i Ordenació del Territori) procedien a fer afectives les quantitats de les indemnitzacions als propietaris del municipi de Santa Maria del Camí afectats pel traçat de l'autopista; el pagament, a més de fer-se amb notable retard sobre la data d'expropiació real de les finques, es fa amb els preus de taxació de llavors, sense actualitzar-los ni cobrar els interessos que pertoca segons la llei.(2)

Els expedients d'expropiació de terrenys per fer la carretera Capdepera-Son Servera se signaren en el mes de febrer de

1987; s'han complert vuit anys. A hores d'ara els propietaris afectats únicament han cobrat, per obligació legal, el 10% del valor dels bens expropiats; després d'aquesta primera entrega l'Administració té un termini de deu anys per pagar el resta. La valoració que es va fer no pot ser més ridícula. El propietari d'una finca que ha perdut uns dos mil quatre-cents metres quadrats, una vintena d'arbres i un tram de paret seca, ha cobrat 4.500 pts; és a dir, per tots aquests béns cobrarà unes 45.000 pts, no arriba ni a vint pessetes el metre quadrat, sense comptar els arbres ni la paret. La valoració dels terrenys que fa la Conselleria és més alta, però a l'hora de la veritat sempre s'empren més terres, s'arrabassen més arbres i s'esbuquen més parets, llavors la valoració baixa considerablement.

Aquest procediment administratiu també repercuteix sobre la qualitat de l'obra. Les empreses saben que compten amb més terrenys dels que necessiten i apliquen les tècniques que a elles més les convé. Quan s'ha de fer una excavació a una muntanya, com a So Na Moiana, l'empresa sempre escollirà la solució més fàcil i barata encara que sigui costosa en terrenys i en impacte ambiental; amb la maquinària actual fer un mur de contenció a la vorera de la carretera sempre és una solució més cara que fer una impactant

excavació. Construir una paret seca als voltants de la zona excavada a l'entrada del túnel del Coll des Vidrier també era una solució cara i per això ho han tancat amb un retxadet de filferro que els obligarà a fer contínues reparacions dels marges que han quedat enlairats i a tallar el trànsit.

Des de fa uns anys, quan es treu una obra pública a subasta les empreses fan ofertes a la baixa que arriben fins al 44-45% del que havia pressupostat l'Administració.(3) Com que la Conselleria escull, per norma general, l'oferta més barata, després no pot exigir uns bons acabats, ni una excessiva qualitat.

Quins són els acabats que queden sense fer?. Doncs els que afecten els propietaris, és a dir, les parets que tancaven les finques i no s'han refet, els murs de contenció que impedeixen els enderroc, els desaigües, els portells i altres obres menys importants.

La sectorialització de les actuacions del Govern Balear crea greuges comparatius als ciutadans. Mentre la Conselleria D'Obres Públiques fa desaparèixer parets i marjades per construir una carretera d'interès públic, la Conselleria d'Agricultura té oberta una línia de crèdits per a la restauració de marjades que ha suposat la inversió de 30 milions de pessetes, subvencionant amb el 60% un total de 31 obres de particulars.(4) Mentres una conselleria les destrueix sense indemnitzar, l'altra subvenciona la seva restauració. Deu ser per moure el capital.

Quan s'entrava al municipi de Capdepera per aquesta carretera et trobaves, a la sortida del túnel, amb una panoràmica gratificant on destacava, al fons, el poble de Capdepera i el Castell. Fa unes setmanes, amb la finalitat d'il·luminar la rotonda de sa Torre, hi han instal·lat una quinzena de faroles que rompen completament aquesta panoràmica.

La il·luminació de la rotonda respon a un projecte d'Obres Públiques que aplicaran a les

Panoràmica que ha quedat afectada per la col·locació de les faroles i uns indicadors desproporcionats més propis d'una autopista. Entre l'abandonament de les finques i l'envitricollat metàl·lic es perd tot l'encant.

rotondes i creuers principals de les Illes. El pressupost és de 1.168 milions.(5) La generalització del projecte fa que, a segons quins indrets, la solució no sigui la més adient; a una via urbana o de circumvalació pot estar més o manco bé, però no hi està a una rotonda situada enmig d'una vall.

L'actual carretera Capdepera-Son Servera compleix l'objectiu de millorar el trànsit en comoditat i rapidesa, però ens ha transformat el paisatge, ha malbaratat el terreny menyspreant l'obra d'una cultura agrària i s'han despreocupat de la imatge i dels impactes ambientals. Des del punt de vista econòmic se sembla bastant a un robatori.

Notes

1. Informe sobre el medi ambient realitzat per la Societat d'Història Natural. Any 1993
2. Coanegra. Revista de Santa Maria del Camí. Febrer 1995.
3. Diari de sessions del Parlament Balear de 11-10-1994. Declaracions de l'enginyer Gonzalez Ortea.
4. Informe. Idem.
5. Diari de Mallorca, 2-3-1995.

LLENGUA AMB TÀPERES

Aquest mes donaré compte d'un petit experiment, gairebé un joc, que, sobre temes de llengua, he organitzat entre un grup de joves d'aquest poble.

Ja sabeu que aquí funciona una emissora de ràdio, d'àmbit municipal - "Capdepera Ràdio" - amb una programació d'allò més variat. Un dels aspectes que la dita emissora està potenciant de debò és el de la promoció del mitjà radiofònic entre els més joves. Oferint-los una ampla banda horària, sota el títol d'"Escola de Ràdio", es pretén que, a poc a poc, aquests joves s'hi vagin familiaritzant, a més de rebre lliçons teòriques de professionals contractats a tal efecte.

Fent un seguiment superficial de l'"Escola de Ràdio", vaig comprovar que gairebé tots els programes dels al.lots -entre els 12 i els 16 anys- eren en castellà. I aquí ja vaig arribar a una primera conclusió: la ràdio interessa més als joves castellanoparlants. Que no interessi als al.lots catalanoparlants és una qüestió entre sorprenent i preocupant i que caldria investigar.

Posteriorment, vaig pensar que tots aquests joves, tant si són alumnes de "S'Alzinar" com si ho són de "S'Auba", cursen l'assignatura de català i se'ls suposa el coneixement d'aquesta llengua. Aleshores, a què ve l'ús gairebé exclusiu del castellà a la ràdio? Aquesta pregunta em va dur a intentar apropar-me a la seva realitat lingüística i els vaig passar una senzilla enquesta, de la qual n'ofereix els resultats i algunes conclusions. Són conclusions personals, impressions subjectives, sense cap rigor sociològic, a partir d'una font informativa esbiaixada. El seu únic valor és el de confirmar, a ca nostra, les dades que estudis rigorosos, fets per professionals en altres indrets, venen oferint des de molt de temps ençà.

L'enquesta la vaig passar a vint joves dels que fan "Escola de Ràdio", i va resultar que denou d'ells fan programes musicals utilitzant com a única llengua el castellà, és a dir, el 95%. D'aquests al.lots,

sols sis varen néixer fora de la nostra Comunitat Autònoma, mentre que catorze són nadius de les Balears. Nadius i castellanoparlants...

Si exclouem l'únic programa que es fa en català, entre els enquestats, del que el responsable, a més d'haver nascut a les Balears és fill/a de catalanoparlants, els altres denou casos ens poden il.luminar sobre la situació del català i el seu futur. Com ja he dit, catorze al.lots nascuts aquí i rebent ensenyament de català, ignoren aquesta llengua a l'hora de fer un programa de ràdio. És el mitjà, el que els condiciona? Deuen creure que "fa més bo" si el programa és en castellà? Potser hi hagi quelcom d'això, però, a més, resulta que tots denou al.lots també utilitzen exclusivament el castellà en llurs relacions amb els amics i quinze d'ells l'usen en les relacions familiars, front a quatre que alternen aquest ús amb el del català. D'aquests denou joves, cinc d'ells tenen un dels dos progenitors nascut a les Balears. En cap d'aquests casos, però, el català no és la llengua exclusiva de la relació familiar, i en un cas no s'empra mai.

Insistesc, aquestes són dades esbiaixades. No en sé res de les condicions laborals, econòmiques, socials o culturals de les famílies d'aquests al.lots, ni moltes altres dades necessàries per arribar a conclusions fiables. Però sí que puc dir, perquè és del tot evident, que el procés de substitució del català pel castellà troba en aquest segment de població un terreny molt propici. Són, la majoria d'ells, nascuts a aquesta terra, a l'escola reben els necessaris coneixements de la nostra llengua i, en canvi, el castellà és l'única llengua per ells emprada en les relacions familiars i socials. Aquests immigrants de segona generació no senten cap necessitat d'expressar-se en català. Amb el suport de les institucions de l'Estat i dels mitjans de comunicació, la desfida de l'administració autonòmica i la nostra pròpia feblesa, troben la menjadora massa baixa com per plantejar-se problemes lingüístics. L'únic problema que tenen és aprovar l'assignatura de català... i oblidar-se'n. Qui en té de problemes és la nostra llengua, ara ja arronsada de mala manera dins el seu mateix àmbit geogràfic.

Voleu un altre botó per mostra? El teniu en la rueta de l'escola de "S'Auba" (de la de "S'Alzinar" no en puc dir res perquè no la vaig veure), un centre que ja ha iniciat l'ensenyament "en" català, les manifestacions públiques del qual sembla

que haurien de fer-se en aquesta llengua. Doncs a la rueta esmentada, dedicada tota ella a temes gastronòmics, tenguérem ocasió de presenciar la desfida de "plátanos", "tomates", "pepinos" i d'altres fruits de la terra, amb els rètols corresponents al davant. "Saboree el mejor café" o "comidas típicas" eren altres de les propostes que se'ns feien. En castellà, totes en castellà. Ja dic que es tracta d'una escola "en" català.

Per altra banda, no puc passar per alt una carta de José Antonio Braojos apareguda a la secció corresponent del diari "El Día del Mundo" del 23 de febrer. Si hi dedico un espai és perquè es tracta d'un veí de Capdepera i d'alguna manera ens afecta. La carta és la següent:

Chiquito en las fiestas de Sant Sebastià

Con motivo de las fiestas de Sant Sebastià, Palma contó con la presencia del famoso humorista Chiquito de la Calzada, quien recibió numerosas muestras de simpatía por parte del público mallorquín. Ni el mismo presidente Cañellas pudo resistirse a la simpatía que este personaje suscitaba. Este fenómeno no es más otra cosa que el reflejo de una señal más de identidad de las muchas que son comunes al pueblo español y ello contrasta con una época en que tanto se habla del «hecho diferencial».

JOSE ANTONIO BRAOJOS Capdepera

No conec el senyor Braojos, però no m'importaria gens ni mica tenir-hi un canvi d'impressions. De tota manera, vull dir-li que sí que n'hi ha de "hecho diferencial". La llengua per exemple. Ell en parla una i jo una altra. Sens dubte, també tenim coses que ens uneixen, i moltes, però no són en Chiquito de la Calzada. Si el senyor Braojos pensa invocar com a element de cohesió cultural en Chiquito, amb mi que no hi compti. Per favor...

El mes que ve esper poder-vos oferir una entrevista amb el regidor de cultura, Climent Alzina, a propòsit del reglament de normalització lingüística recentment aprovat per l'Ajuntament. Aquesta sí que és una bona notícia.

Jaume Fuster Alzina

Batec

Amb l'inici de l'any 94, saltà a l'escena mundial el nom d'una regió del sud mexicà, fins aleshores desconeguda: Chiapas.

Aquest protagonisme fou el fruit de l'aixecament armat del denominat EZLN (Exèrcit Zapatista d'Alliberament Nacional), un grup de camperols i indígenes de la zona que, tornant anys enrere, ressuscitava la inconclusa reforma agrària mexicana, pendent des de la seva famosa Revolució. En el modern Mèxic el fantasma del vell revolucionari Emiliano Zapata tornava a cridar: "Terra i llibertat".

Així, dia 1 de gener esclatà la revolta indígena-camperola a Chiapas, que commocionaria tant la societat mexicana (sota les reivindicacions de terra, treball, casa, salut, justícia i educació) com la internacional. Curiosament, l'estabilitat social de la que presumia Mèxic, en el panorama llatinoamericà, resulta estar basada en la pobresa, misèria i repressió dels pobles indis, en la desaparició de la seva cultura sota la modernització i unificació imposada pel govern federal.

Des de la marginació i la misèria, des de la mort -*eterna companya dels indis*-, des de l'exploració agrícola latifundista de caire semi-esclavista, des de la corrupció política i institucional -que rapinya les terres comunals en benefici dels grans propietaris-, des de la riquesa espoliada, la població indígena es sublevà. I ha sorprès a propis i estranys la seva fèrria organització, la seva manca d'adoctrinament (les seves demandes són més socials que no polítiques) i la senzillesa del seu missatge: "*la lluita armada té sentit en la mesura en què s'han esgotades les vies legals*" (sots-camandant Marcos, misteriós líder de l'EZLN).

Ara, després d'una llarga treva, l'exèrcit mexicà torna atacar les posicions guerrilleres, trencant l'anterior diàleg. Les armes tornen a tronar. I darrere, la mà dels Estats Units que mou els fils invisibles de la política del continent americà. No és coincidència l'ofensiva militar amb la declaració dels EEUU de no ajudar econòmicament al Govern Mexicà si no aconsegueix restablir l'anterior "pau social". I ja se sap que no hi ha pau més duradora que la pau dels morts.

Però la societat mexicana ha sabut reaccionar i un ample sector s'ha oposat a l'actitud del Govern, exigint una solució pacífica al conflicte i, el que és més important, que canviïn les causes que l'originaren.

Mentre, pacientment, el poble indi espera.

"El sol diu que no existeix el temps.

Tot és u.

Tot és present.

Som la natura.

Morim i de la nostra sang

brollen cinc vides més". (Dita maia)

Tres inores

QUARESMA... ENCARA?

M'ho preguntaren a finals de febrer: "Encara se celebra la Quaresma?" Mig en broma, vaig contestar: "Si encara hi ha Carnaval, ben bé hi pot haver Quaresma".

És evident que els creients celebren la Quaresma però no com es feia anys enrere, tot a força de mortificacions (vaja paraula), dijunis i abstinències, sacrificis i privacions... la Quaresma d'avui té un caire més positiu, tot i que el camí de la Pasqua passa necessàriament per la Creu. Han canviat potser les formes però no el nucli essencial; avui, farts com anam de tot, els dijunis de carn no costen gaire, fins i tot són saludables per al cos, però són necessaris altres tipus de dijuni que ens poden alliberar de molts d'aferrallats que ens esclavitzen. No seria ben hora que algú dejunàs de veure tanta televisió? Tal vegada seria bo dejunar de certes seguretats, ideologies, gusts i hàbits que empobreixen la persona.

Sé que durant molt de temps la Quaresma va ser un camí de privació (no fumar, no beure suc, no ballar, no anar al cinema...) però tenc el meu dubte si tot allò servia de molt, com no fos enfortir la pròpia voluntat -la qual cosa sempre és bona- admet també que aquesta accesi suposava un domini important sobre el cos; però el fet de les privacions donà un caire negatiu a la Quaresma. Era la Quaresma del NO. La Quaresma actual, en canvi, és presentada amb un aspecte molt més positiu, de tal manera que la podem qualificar com la Quaresma del SI.

- SI com actitud d'obertura als altres, atents a les seves necessitats, disposats a ser-hi, a acompanyar, a animar...

- SI al que ens pugui demanar la família: major atenció, més temps per "perdre" amb l'espòs-a, fills, néts, padrins...

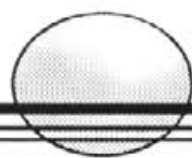
- SI a fer un favor al qui me'l demani, SI a col·laborar amb l'associació de pares, el grup polític, la parròquia, entitats culturals o esportives...

- SI a una vida amb petites aturades, espais per a la reflexió, el silenci i, per als creients, la pregària...

- SI a l'honestetat, a viure sense caretes, a manifestar sincerament el què pensam i sentim sense por ni prejudicis...

Amb la Quaresma del SI practicarem també l'accesi, ens purificarem d'egoïsmes i tancaments i el nostre *Via Crucis* serà patir amb el món i la societat actual els mals que entre tots implantam.

Andreu Genovart Orell

JUDO

El Centre d'Estudis de Judo Renshinkan participà en els Campionats Insulars de Promeses.

El 45% dels esportistes pertanyien a aquest Club.

La Federació Balear de Judo té previst, en el calendari oficial d'activitats esportives, una nova modalitat: els Campionats Insulars de Tècnica per parelles, que s'està desenvolupant en aquestes dates. El passat dissabte dia 11 li tocà a Mallorca, desenrotllant-se a les instal·lacions esportives de Calvià, davant d'un públic molt entusiasta. Aquest Campionat de Promeses és reservat a les categories Sub-9 (sub-benjamí), Sub-11 (benjamí) i Sub-13 (Aleví). La modalitat és per parelles, les quals presenten un treball ja preparat i assajat als seus respectius col·legis i gimnassos. Un tribunal el valora amb una puntuació de 0 a 10; finalitzada la jornada, els duets que aconseguen més punts són proclamats guanyadors.

Aquesta nova modalitat constituí tot un èxit per a la Federació. Prop de 170 alumnes pertanyents a les escoles de Calvià, D. Muratore, E. D. Mañes, Ciutat de Màlaga i Renshinkan causaren sensació entre els assistents; els pares tingueren oportunitat de comprovar l'evolució dels seus fills i la sorpresa de molts de consumats judokas assistents. També per primera vegada, enmig de l'entusiasme del públic, es

desenvolupà el primer encontre federatiu de judokas que pateixen la síndrome de Down.

Resumint, una excel·lent jornada on el judo de base fou el protagonista i en la qual els professors es posaren d'acord en què primer és ensenyar judo abans d'ensenyar a guanyar.

En acabar tots tingueren el seu premi, sota el patrocini del Govern Balear i Sa Nostra.

P. L.

Futbol..

Seguint dins la línia de regularitat que el ve caracteritzant aquesta temporada, el C.D. Escolar té més a prop l'ascens a Preferent. Els ànims es troben en un punt àlgid, especialment després de l'espectacular 10-1 endossat al Colònia i del no menys esperançador empat en el difícilíssim camp del Port de Sóller. A l'hora de redactar aquest espai, l'Escolar es trobava a tres punts del Ferriolense, equip aquest que encara ha de passar per Capdepera. L'ascens passa per desbancar-lo. És possible.

Per altra banda, el dissabte dia 25 de febrer es celebrà un partit de veterans agrupats en les formacions de "Don Carnaval" i "Dona Quaresma". S'ho passaren bé, rigueren... i feren esport.

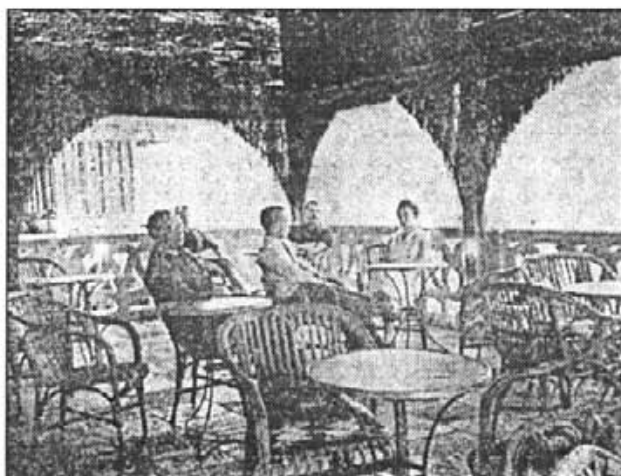
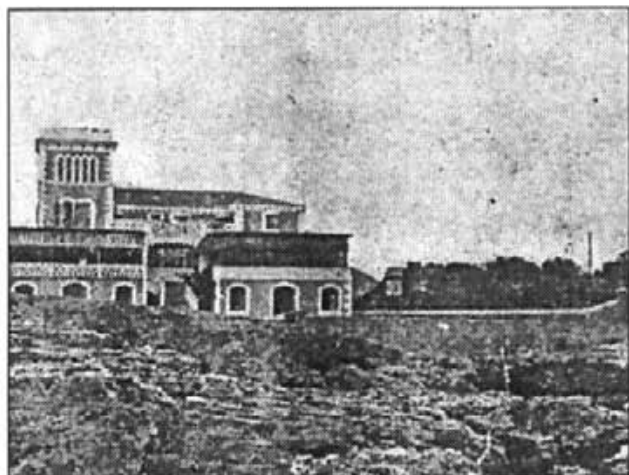
Així mateix, dos al·lots de Capdepera, Manuel Trinidad i Ismael Vera, ha estat cridats per fer part de la Selecció Balear de Benjamins, preparada per al Torneig de Pasqua que organitza el CIM. Aquest Torneig es celebrarà els dies 13, 14 i 16 d'abril en distintes seus, Capdepera entre d'altres, i reunirà distints equips de tota Espanya.

D'en temps primer...

una ullada cap enrera, per recordar la nostra gent

HOTEL CASTELLET

En frente del mar - Casa de primer orden con el último confort -
Jardin, campo de tennis - Pensión completa desde 14 a 20 ptas.
Teléfono Capdepera núm. 1

Misma dirección:
Hotel Inglés - Palma de Mallorca - Tel. 2400

CALA RATJADA

MALLORCA (Islas Baleares)
Espléndidas playas de arena fina
y extensos bosques de pinos